

ביקורת ללא גבולות

שמואל יעקבי - מבקר חלב גמלאי

יוסי מלול - משק הבקר והחלב
hmb-malul@icba.org.il

מבקרי חלב הם עם מיוחד שעושים עבודת שגרה בשירות הרפתנים, במשך עשרות שנים, ובתנאים ממש לא נוחים. כך היה תמיד ובעבר אך הרבה יותר קשה - ממש חלוציות וכיבוש שממה. שמואל יעקבי, תימני חביב, מוותיקי המבקרים, היה מרכז ועד העובדים בתחילת דרכי בהתאחדות. שמחתי לפגוש אותו שוב ולשמע את הסיפורים על ביקורת החלב של פעם ובעיקר על חייהם של המבקרים ובני משפחתם

אפרים היה איש חזק, יזרעאלי מתל יוסף היה מרכז הביקורת, היו כ-16 מבקרים ואחר כך זה עלה ל-25.

העבודה בביקורת חלב הייתה מתישה וכך גם תנאי העבודה, זה דמה לדפוס העבודה של הרפתנים בעשורים הראשונים למדינה. כל השבוע נסעו ממשק למשק, בהתחלה עם קטנועים ואילו שמואל נסע בטרמפים, "כדי להגיע לרביבים הייתי מגיע לבאר שבע חצי שעה לפני הדואר-נע ואיתו הגעתי למשק. ידעתי מתי הטרמפים יוצאים והם היו מעבירים אותי ממשק למשק - מרביבים למשאבי שדה ומאורים לצאלים."

בשנים הראשונות בדקו שומן וכמות חלב בלבד, הייתה צנטריפוגה ידנית בכל משק. המבקרים סחבו איתם את המבחנות, בוטירומטרים, פיפטות

בשנים הראשונות בדקו שומן וכמות חלב בלבד, הייתה צנטריפוגה ידנית בכל משק. המבקרים סחבו איתם את המבחנות, בוטירומטרים, פיפטות. ישנו בקיבוצים כמעט כל השבוע, עבדו גם בשבתות ובחגים כדי להספיק. היו רפתות עם 40 פרות ואחרות עם 100, החליבה במכונה ניידת.

"החליבה נמשכה 3-4 שעות, 3 חליבות ביום, אחר כך בדיקת שומן של 3 חליבות - 11 סמ"ק עם פיפטה. על ידי היו כדי חלב ואליהם שפכנו את החלב.

הרפתנים חלבו ביד, העברנו לדלי ולמשקל שמאופס, שפכנו לכד של 30 ליטר ושמונו בקירור, בארגז עם מים. יש מקומות שהרפתן הביא לי

"נולדתי ב-1936 בתימן ובשנת 1949 עליתי לישראל, תחילה היינו בעתלית ואחר כך בבית ספר שפיה, בית ספר חקלאי שלימד חקלאות ונתמך על ידי הדסה הצעירה. המנהלים שלו הגיעו מאמריקה והיו בו ילדי עולים בצד ילדים ישראלים מעודת שונות. ההורים גרו במגדיאל שליד רמתיים, הוד השרון. היו לי 4 אחים צעירים ו-5 נשואים שחלקם עלו לארץ ישראל עוד ב-42. כך נשארתי בשפיה עד 1953."

את עבודתו בביקורת חלב התחיל עוד לפני השירות הסדיר, במשך 8 חודשים. יהודה שובלי היה המבקר הראשון שהתחיל ב-1950 קלט אותה וניתן היה להתחיל לעבוד לפני הצבא.

בצבא שירת בגולני ואחר כך בשריון והשירות הסדיר היה שנתיים. "אחרי השירות הצבאי, באתי ליהודה ולמזכיר ההתאחדות והייתי בסדר עם אפרים שמאראגאד, מזכיר ההתאחדות, שישבה אז בכמה חדרים ברח' מזא"ה בתל-אביב.

שמואל יעקבי

ביקורת חלב ב במשק מושבי-שקילה וזגימה שנות ה-70

אורי גלעד בביקורת חלב א במושב בית-יצחק

את החלב למשקל, ולעתים אני הבאתי. השקילה עם המחוג הייתה מאוחרת יותר."

את הביקורת לבנק הפועלים ומשם לקופת חולים), לפחות 50% היו תימנים.
 "בכניסה" עשו מבחן בחשבון, לא צריך תעודה, לסכם מספרים בלי טעויות - "לא היה מחשב ועשינו את החשבון בראש, עליתי לזרעאלי רועד כולי בגלל טעויות בחשבון והיו צעקות רבות על הסיכום..."

שמואל הקים משפחה והיה קשה עם ילדים קטנים, אחרי 5 שנות ביקורת עזב את העבודה בגלל הקושי עם גידול הילדים. מלחמת ששת הימים, לא הייתה עבודה, שמואל נאלץ לבקש לחזור לעבודה -

לא היו קיבוצים רבים בביקורת חלב וככל שהם הצטרפו כך גייסו מבקרים נוספים. השיטה הייתה חבר מביא חבר

לא היו קיבוצים רבים בביקורת חלב וככל שהם הצטרפו, כך גייסו מבקרים נוספים. השיטה הייתה חבר מביא חבר, יהודה שובלי, יעקב בניזרי (שלימים) נעשה שר הבריאות מטעם מפלגת הגמלאים - עזב

תכנון. ניהול ופיקוח

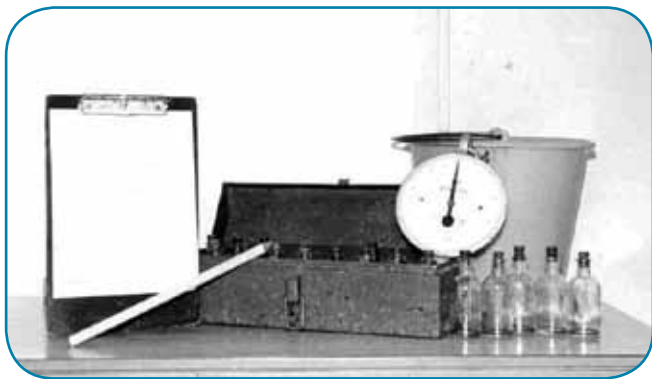
בהקמת רפתות בארץ ובחו"ל

אגרופולן בע"מ
 מהנדס אבנר הורביץ
 באר טוביה 83815
 טל: 08-8602272
www.agroplan-il.com

מ"ע ב

התמחות בתכנון מבנים חקלאיים

ציוד לבקורת חלב ב' - 1969

נעשה יותר קל.

אחרי החליבה עשינו סיכומים, לקחנו את הבקבוקים למעבדה או לריכוז ושם בדקו. זו הייתה הקלה גדולה מאוד וגם דיוק גדול יותר בבדיקות".

העבודה הייתה קשה מאוד, איך נראה תלוש המשכורת בסוף החודש?
"השכר היה הוגן, קיבלנו לפי מספר משקים ומספר הפרות. המשכורת הייתה גבוהה ממקומות אחרים, אבל הייתה בבעיה בפנסיה כי קיבלנו פרמיה. עשינו 2,000 פרות שמחצית מהן היו פרמיה שלא נכנסה לפנסיה.

אני הייתי רכז הוועד כ-8 שנים והסתדרנו יפה עם המנהלים, אילן הרן, אורי יטבת שהיה הרבה זמן וצבי מרקס.

ההתאחדות הייתה תמיד בית חם וטוב, הטיפול היה מעולה וחבל שלפני כמה שנים ניתקו מגע עם הגמלאים ולא זוכרים אותם כלל - זה לא קיים באף מקום עבודה" מסכם שמואל בעצב.

האם מבקר יכול להתמיד בעבודתו הקשה עד הפנסיה?
"השינוי הגדול היה בזכות המעבדה, יאיר נכנס ב-74 כאחראי על הביקורת ובהמשך גם הקים את המעבדה.

כיום המצב אמנם קשה, אבל זה אפשרי להישאר עד הפנסיה, הרבה מבקרים החזיקו עד הפנסיה - הילדים שלי גדלו ולמדו בהשכלה גבוהה. עבדתי קרוב ל-40 שנה בביקורת חלב בהתאחדות.

מאוד נהניתי מהעבודה למרות הקושי הגדול בבית. בעבודה היה גדליה משכמו ומעלה, תל-אביבי שאחותו מקיבוץ גבעת חיים איחוד, תמיד לקראת העובד ודאג שהמשכורת תהיה סבירה, עם הרבה סבלנות לכל עובד, לתת לו סיכוי שייצליח, כי הפרנסה שלו חשובה.

השינוי שנעשה על ידי יוסי מלול, ב-1999, היה מעולה - שכל השכר נכנס לפנסיה וזה חשוב מאוד.

אפשר להתחיל אחרי צבא ולצאת לפנסיה".

כך, שמואל יעקבי, מוותיקי מבקרי החלב, שגם מקפיד לשמור על קשר שוטף עם חבריו, מקבל הביתה את חוברת משק הבקר וזוכר לטובה

את עבודתו בהתאחדות מגדלי בקר למען הרפתנים בשטח. ■

"גדליה מריאן התחיל לעבוד בהתאחדות והכיר אותי וגם פנינה שוורץ שהייתה בת 16 בתחילת העבודה. ב-67 חזרתי לביקורת, שממנה פרשתי לגמלאות בשנת 1999".

אחרי המכונה הניידת נכנס מכון 4X2, בהתחלה טנדם צד אחד. "היו צנצנות תלויות על משקל, המבקר קרא את הסקלה ולקח דוגמה מהצנצנת, שיטת הצנטריפוגה נשארה.

השאיר ספר ברפת, הרפתן העביר לכרטיסים של הפרות והמבקר לקח את הסיכומים:

כמה פרות, ממוצע לנחלבת, סך הכול חלב, שומן כללי. הרפתן דיווח להתאחדות אני רק רשמתי סיכום בתלוש קטן".

איך הרפתנים התייחסו אליכם?

"היחסים עם מנהלי הרפתות היו מעולים, אך היו גם "תחמנים" שרצו להיות טובים בליגה.

הזיכרונות היו טובים ונשארת בקשרים טובים - בקיבוצים החלפתי מיטות כל הזמן, לעתים זה היה לא נוח. היו הרבה ותיקים שהיו ממש אצילים: אברהם הברון בבארי, שמחה ידידיה ז"ל בסעד, אריה פניני בנחל עוז ואחרים."

כיום המצב אמנם קשה, אבל זה אפשרי להישאר עד הפנסיה, הרבה מבקרים החזיקו עד הפנסיה - הילדים שלי גדלו ולמדו בהשכלה גבוהה. עבדתי קרוב ל-40 שנה בביקורת חלב בהתאחדות

בבית - "כל השבוע מחוץ לבית, עבדנו בפורים וביום העצמאות, אחרי החג ראיתי את התחפושות של הילדים ונעצב. היינו קודש לעבודה. לאישה זה היה קשה מאוד, חינוך הילדים, הסעה לגנים, למרפאה, השכבות בלילה, בעיות בריאות - היא לא יכלה להתקשר, אבל צריך פרנסה ואין בררה.

כל המעמסה בבית נפלה על האישה וכמו שקורה תמיד, דווקא כאשר אנחנו מחוץ לבית, היו כל הצרות, לא היו טלפונים, לא דיברנו עם הבית ולא ידענו.

ביום שישי גמרנו מאוחר, נסענו באוטובוס להספיק ולהגיע הביתה לפני כניסת השבת וזה גרם לקשיים גדולים".

חופש - היינו יוצאים לבתי מלון בארץ ביחד וכך נקשרנו לעובדים האחרים. בחופשים הייתי לוקח את הילדים למשקים וזו הייתה להם חגיגה גדולה.

רכב - הווספות היו כלי התחבורה כשלוש שנים ובהמשך, כל מבקר רכש לעצמו מכונית וקיבלו השתתפות מההתאחדות.

בתקופת כהונתו של **דניאל פרי**, בסוף שנות ה-80, פתחו את המעבדה בביתן אהרון והמשרדים עברו לנתניה.

"הידיים שלנו נאכלו בחומצה של בדיקות השומן - עם המעבר למעבדה